

[Från missmod till brinnande tro](#), SB

[Tro och vetande](#) (forts.) EH

[Kyrkans kris](#) (K), G Edwardsson

[Vad är av Gud och vad är av Enquist?](#) (K), S Erlandsson

[KoF och frimureriet](#) (K), SB

[\[Register\]](#) [\[Årgångar\]](#) [\[Föregående nr\]](#) [\[Nästa nr\]](#)

Från missmod till brinnande tro

Predikan i S:t Pauli på Annandag Påsk. Text. Luk. 24:13-35

På Påskdagens afton var två lärjungar på väg bort från Jerusalem till den lilla byn Emmaus. Den ene hette Kleopas. Vad den andre hette vet vi inte. En del tror att det var Lukas själv, författaren till dagens evangelium, fast han av blygsamhet inte ville nämna sitt eget namn. Och visst, det kan mycket väl ha varit så – men säkra kan vi inte vara.

Mer intressant än att veta vilka dessa två lärjungar var är att höra vad de fick vara med om. Texten handlar om hur de av Jesus förs från missmod och tvivel till brinnande tro och påskglädje. Det är något som också vi, sentida Emmausvandrare, behöver få vara med om. Låt oss därför i dag säga något om hur Jesus för oss från missmod till brinnande tro.

1. Jesus öppnar våra munnar

Han fick lärjungarna på Emmausvägen att börja tala. Han ställde frågan: *"Vad är det ni går här och talar så ivrigt om?"* De öppnade sina munnar och lät allt det som tryckte deras sinnen komma ut. Och det var verkligen inget upplyftande som kom ut.

När vi hör dem, finner vi att de helt och hållet förlorat sin tro på Jesus och hans sak. Han var för dem död och begravnen för alltid. Den stora härliga epoken med Jesus var över. Visserligen hade de hört några kvinnor berätta om att något mystiskt hänt därborta vid graven – att Kristus inte var där, utan levde. Men det trodde de inte alls på. Det var

bara förvirrat kärringprat.

När den uppståndne Jesus nu närmar sig dem på vägen till Emmaus och börjar prata med dem, så känner de inte igen honom. Det är egentligen lite märkligt. Ty den uppståndne Kristus var inte något spöklikt andeväsen. Han hade samma kroppsbyggnad, anletsdrag och röst som tidigare. Det står att det *"var något som hindrade dem att se, och därför kände de inte igen honom"*. Vad kunde det ha varit? Det var säkert deras oförmåga att tro på Guds möjligheter. De kunde bara se på ett sätt och med sitt förnuft bara dra en slutsats. I deras föreställningsvärld var det uteslutet, att Jesus skulle ha uppstått från de döda.

På liknande sätt är det ofta med oss: det vi inte vill förstå och se, det ser vi inte. Fördomar och förutfattade meningar hindrar oss ofta att se.

Det som kom ur lärjungarnas munnar visar tydligt vilken sorts förväntan de har haft på Messias: *"Vi hade hoppats att han skulle förlossa Israel"*, säger de. De, liksom många andra judar, hade mycket påtagliga jordiska förväntningar på Messias. Han skulle befria Israel från romarnas ok, kasta ut dem ur landet och upprätta ett starkt och fritt Israel. Nu var det hoppet borta.

Ingen av dem säger något om att Messias skulle förlossa dem och Israel från deras synder. De ord som kommer ut ur deras munnar ger bara uttryck för grusade jordiska förhoppningar.

Så här blir det lätt för oss också. På det andliga området blir det ofta inte alls som vi hoppats och tänkt. Många som velat vara trogna har väntat sig att Jesus och sann kristendom skulle få större genomslag i vår tid, att avfälliga biskopar och präster äntligen skulle vakna upp, att det skulle bli en allmän väckelse och vårt land åter bli ett kristet land osv. Men så har det ju inte alls blivit, utan snarare tvärtom. Det mesta av kristen tro har blivit raserat och djävulen har firat triumfer. Så går vi där suckande och sörjande, besvikna och pessimistiska och suger åt oss allt negativt i tillvaron.

Men låt oss tänka igen på de slokörade lärjungarna på Emmausvägen. Vad gör Jesus med dem?

Vi hade kanske väntat oss att Jesus skulle börja med att trösta dem och visa sitt djupa deltagande, att han skulle säga att han förstod deras svåra situation. Men det gör han inte. Och här skiljer han sig markant från många moderna själasörjare som genast börjar trösta syndaren i hans synd. De kommer med vackra ord om att det är mänskligt att tvivla, och att det är mycket bättre att vara en ödmjuk tvivlare och sökare, än att vara säker på sanningen osv. Det är bara högmodiga som är det, säger man. Ja, i själva verket skall man akta sig för att förlita sig på bestämda sanningar på det andliga området, för då blir man en fundamentalist, en hård, dömande och kärlekslös människa.

Men en sådan modern själavård finner vi inte alls hos den uppståndne Jesus, där han går vid lärjungarnas sida. I stället börjar han anklaga dem och bestraffa dem. Han skäller helt enkelt ut dem: *"Vad ni är oförståndiga och tröghjärtade till att tro på allt det som profeterna har talat! Måste inte Messias lida allt detta? Var det inte så han skulle gå in i sin härlighet?"* Hur kan det komma sig att ni är så blinda och tänker så begränsat? Tror ni inte alls på vad Gud så ofta sagt om Messias?

Med sådana stränga och hårda ord avslöjar Jesus både deras, vår och alla andra människors grundsynd, nämligen otron, detta att vi inte vill tro på Gud, utan bara på oss själva och på vad vårt förnuft och våra känslor säger. Vi måste ut ur denna otrons cirkelgång!

Men vi skall också lägga märke till en annan sak i vår text. Jesus lämnar inte de två lärjungarna med sina stränga, bestraffande ord om oförstånd och tröghet att tro. Han säger inte sin mening och går. Nej, han älskar dem och vill föra dem till en sann och levande tro på påskens härliga evangelium. Därför fortsätter han vandringen med dem. Så vill han göra också med oss. Och vad händer då?

2. Jesus öppnar Skrifterna för oss

Tålmodigt och vänligt börjar nu Jesus att gå igenom vad som var skrivet om honom ”i alla skrifterna”. Judarna delade upp GT:s böcker i tre grupper. Det är dem som Jesus här nämner. Han talade om för dem vad som stod om Messias i *thora*, i Moseböckerna, vad som stod om honom i *nebiim*, i profetböckerna och i *kethubim*, i de övriga skrifterna. Han gick igenom hela GT.

Vilket härligt bibelstudium måste inte detta ha varit! Tänk om vi hade fått vara med, vi som så ofta har svårt att förstå just Gamla testamentet om Israels folk och alla märkliga föreskrifter och ceremonier i deras gudsydikan. Men alla handlar de om Kristus, alla syftar de fram mot honom, alla förebildar de Kristus och hans offer. Det var synd att inte Lukas – om det nu var han – skrev en bok över Jesu utläggning på vägen till Emmaus. Den hade varit intressant!

Men viktigast är ändå, att här får vi återigen av Jesus själv på ett mycket klart och tydligt sätt höra, att läran om Messias, Guds Son och världens Frälsare, finns nedlagd i hela GT, och att vi skall se NT som uppfyllelsen av GT. Kyrkofadern Augustinus har alldeles rätt, när han säger: ”NT är dolt i Gamla testamentet, och Gamla testamentet är uppenbart i det nya.” Det som är inslaget i GT är uppslaget i NT. Kristus är hela ”Bibelns kärna och stjärna” som Luther säger.

Av orden: ”*Måste inte Messias lida allt detta, för att så ingå i sin härlighet?*” förstår vi att Jesus i sitt bibelstudium särskilt uppehöll sig vid ställen som talade om korset och det ställföreträdande lidandet. Säkert pekade han på kapitlen om ”Herrens lidande tjänare” hos profeten Jesaja, ställen som än i dag undviks i den judiska synagogans gudstjänster, eftersom de så lätt väcker associationer till Kristus. Sju hundra år i förväg såg profeten Kristus på korset och skriver: ”*Han var genomborrad för våra överträdelser skull, slagen för våra missgärningars skull. Straffet var lagt på honom, för att vi skulle få frid, och genom hans sår är vi helade*” (Jes. 53:5).

Men också uppståndelsen finns med i Jesu bibelstudium.

Han säger ju att Messias måste lida *"för att så ingå i sin härlighet"*. Hans död var inte, som lärjungarna trodde, den slutliga katastrofen, utan själva förutsättningen för att han skulle bli den store konungen, den fullkomlige översteprästen om vilken det står: *"Han har gått in i själva himmelen, för att nu träda fram inför Guds ansikte, oss till godo"* (Hebr. 9:24). Döden kunde inte behålla honom, när synden, som är dödens orsak, var försonad och borttagen. Han uppstår med syndernas förlåtelse och träder ut ur graven med en evig rättfärdighet för oss alla! Med Jesu uppståndelse går också den stora messianska psaltarpsalmen 110 i uppfyllelse. I den hör vi Guds ord till Sonen på Påskdagen: *"Du är en präst till evig tid efter Melki-Sedeks sätt"* (Ps. 110:4). Gud utnämner i uppväckelsens ögonblick Jesus till Melki-Sedek, *"rättfärdighetens konung"* – till kungen och prästen som gör syndare rättfärdiga av nåd allena. Han är i sanning, som Jeremia säger: *"HERREN vår rättfärdighet"* (Jer. 33:16). Så uttydde Jesus under en längre fotvandring allt vad som var sagt om honom. Och vad hände med lärjungarna?

Vår tids lärjungar somnar ibland under predikan, eller låter i vart fall tankarna flyga åt annat håll. Inte så med de två på vägen till Emmaus! De tröttnade inte och tuppade inte av. De lyssnade alltmer spant. Fjäll föll från deras ögon. De gick från klarhet till klarhet.

Det är stort när Jesus får öppna Skriften för oss. Men han öppnar mer.

3. Jesus öppnar våra hjärtan och gör dem brinnande

"Blev inte våra hjärtan brinnande i oss, när han talade med oss på vägen och lät skrifterna öppna sig för oss."

Här besannas apostelns ord: *"Tron kommer av predikan, och predikan i kraft av Kristi ord"* (Rom. 10:17). Jesu utläggning öppnade deras hjärtan och tände trons låga. Den unkna otrosluften vädrades ut. Och Skriftens ord gav friskt syre och näring till trons låga så att deras hjärtan började brinna av tro och hänförelse. Vilken kontrast till den

modlöshet som präglade dem tidigare!

Så här kan det bli också i dag, när Jesus får tala till oss genom Skriften, och när vi lyssnar till honom som de två på Emmausvägen. I sin bedrövelse hörde de på honom. Så skall också vi göra. Det är till Skriftens ord vi skall hålla oss, till det andeavgivna profetiska och apostoliska ordet. Ty där möter oss i dag den levande och uppståndne Herren, och där klarnar med tiden det ena efter det andra och där blir våra hjärtan brinnande. Visst slokar och slocknar vi ibland, trötta av motgångar och svårigheter. Vår tro blir som *"ett brutet strå"* och *"en tynande veke"* (Matt. 12:20, Jes. 42:3). Ofta är det vårt eget fel, eftersom vi lyssnar så mycket på otrons människor och vad de säger. Ändå säger han att han inte vill utsläcka en sådan bruten och tynande tro. Han vill låta den flamma upp i full låga igen. Men då måste vi fortsätta vandringen med honom, hålla oss nära honom och höra vad han säger.

Låt oss allra sist säga något om de tre vandrarnas kvällsmåltid. Hänfödda över vad de fått höra bjöd lärjungarna Jesus att stanna kvar hos dem efter vandringen. De känner igen Jesus när han tar brödet, välsignar, bryter och ger det åt dem. Ofta har man velat se detta som att Jesus här firar nattvard med de två. Men egentligen sägs det inget om det. Någon kalk med vin omnämns t.ex. inte. Det kan vara fråga om en vanlig måltid för trötta vandrare efter ett lång dagsvandring.

Men hur det nu är med den saken, så kan vi visst låta kvällsmåltiden i Emmaus, som öppnade lärjungarnas ögon för den Uppståndne, få påminna oss om Altarets heliga sakrament, denna välsignade måltid där vår store, uppståndne och levande överstepräst kommer till oss i bröd och vin och låter oss underbart få del av sig själv som Guds Lamm som tar bort världens synd.

"Stanna kvar hos oss!" bad lärjungarna när de kom fram. Det är en sann lärjungabön. Må den bli vår. En sann kristen vill för allt i världen inte förlora Jesus. Må vi be honom att stanna kvar hos oss, be att han öppnar våra munnar till syndabekännelse, be att han öppnar Skriften för oss och

gör våra hjärtan brinnande. Jesus lämnar aldrig dem som ber honom stanna kvar. Amen.

S.B.

[Lutheranen 1/2003]

Otroligt men sant
Vetenskapliga bevis
Inte myter utan verklighet
Att tro utan att se
Otrons dilemma
Öppen förnekelse bättre än inlindad
Död eller levande förståndstro
En segrande tro

Tro och vetande

Av pastor Erik Holmqvist

Forts. från [föregående nr](#) där författaren bl.a. belyste hur forskningen ofta söker göra den kristna tron oberoende av empirisk vetenskap. Så gjorde inte apostlarna. De förkunnade t.ex. Kristi uppståndelse som ett historiskt och verifierbart faktum. Kristna måste kunna ge skäl för sin tro.

Otroligt men sant

Vad Kristi uppståndelse beträffar, så är det här fråga om en händelse av så uppseendeväckande art, att den måste verka otrolig. Den strider otvivelaktigt mot vår mänskliga erfarenhet. Detsamma gäller ju de övriga underverken, som meddelas i evangelierna. Det är klart, att sådana fall begär den historiske och kritiske forskaren och även den läsande allmänheten övertygande vittnesbörd för att kunna acceptera berättelsens innehåll såsom sanning.

I allmänhet är emellertid forskarna inte så kritiska och förutsättningslösa, att de ger sig tid att noggrant pröva källornas vittnesbörd och deras trovärdighet, utan de förklarar a priori en sådan händelse som omöjlig och följaktligen berättelsen om den som en legend utan historiskt innehåll. För att kunna fälla ett sådant avgörande måste en forskare i själva verket känna hela verkligheten, äga minst sagt gudalik överblick över mänsklighetens historia och en lika gudomlig inblick i

orsakssammanhanget och insyn i den för oss osynliga världen. Men det finns inte någon sådan forskare. Ändå uppträder både profanhistoriker och bibelforskare stundom som om de ägde denna himmelska kunskap. I själva verket är en sådan hållning till verkligheten abderitisk, på svenska grönköpingsaktig, eller kort sagt inskränkt i ordets egentliga mening. Ty vi människor känner endast till en mycket ringa del av universum, av dess hemligheter, av de osynliga krafter, som verkar på vår jord.

Det kan inte vara en historisk forskares uppgift att avgöra vad som är möjligt eller inte möjligt, vad som kan eller har kunnat ske och vad som inte kan ske. Det är visserligen självfallet, att berättelsen om en händelse, som strider emot vanlig erfarenhet måste prövas ännu noggrannare, än när det är fråga om en mer ordinär eller normal händelse. Men där det finns tillförlitliga vittnen, som samstämmigt går i god för att en otrolig händelse verkligen inträffat, kan det inte vara vetenskapligt att avfärda sådana vittnesmål på grund av en förutfattad mening om vad som kan ske eller inte kan ske.

Skillnaden mellan berättelsen om Jesu lidande och död och den om hans uppståndelse är inte skillnaden mellan empiriskt och överempiriskt, utan skillnaden består i att den senare är så unik och därför så otrolig. Men båda fallen meddelades av samma vittnen som verkliga händelser, som visat sin verklighet på ett så övertygande sätt, att ögonvittnena inte kunde förneka sina sinnens vittnesbörd utan måste erkänna som verkligt det som föreföll överkligt och otroligt. Samma evangelier vittnar om att lärjungarna, trots att Jesus förutsagt både sitt lidande och sin uppståndelse, inte var förhandsinställda mot en så otrolig händelse som hans uppståndelse. Den tomma graven gav dem inte utan vidare insikt i vad som hänt. De räknade enligt all mänsklig erfarenhet, att ingen död kan uppstå och att en tom grav måste betyda att liket som legat där förflyttats. De hyste alla denna helt naturliga förutfattade mening, som grundade sig på deras egen erfarenhet.

[^]

Vetenskapliga bevis

Tomas är det mest talande exemplet på en vetenskaplig inställning, som krävde övertygande bevis för att erkänna som faktum en otrolig händelse. Han visade sig även som en sann vetenskapsman och forskare genom att böja sig för ett oemotsägligt faktum, fastän det stred emot hans förutfattade mening.

Paulus är ett annat exempel. Hans personliga historia är ett övertygande bevis för att Kristus verkligen uppstått. Man kan här inte tala om något önsketänkande. Enligt uppgift spjärnade han emot i det längsta. Han hade sett Stefanus mördas och hade samtyckt till detta brott, han hade hört honom bedja för sina bödlar, sett strålgansen från hans panna, men förhärdat sig och så drivits allt längre i fanatiskt raseri mot de kristna – till dess han mötte Kristus, den uppståndne, på ett så oemotsägligt sätt, att han inte längre kunde förneka hans uppståndelse. Hans möte med Jesus var inte en hallucination, inte en inommänsklig, enbart psykisk upplevelse. Det hade även yttre fysiska verkningar på honom. Han blev blind till dess han genom ett underverk botades och fick sin syn igen. Han hade förvisso sett en himmelsk syn, men här på jorden. Han hade med sina egna ögon skådat en verklighet som är fördold för de allra flesta.

Genom denna handgripliga, våldsamma bevisning blev han för hela livet helt och fullt övertygad om att Herren verkligen var uppstånden och ägnade resten av sitt liv åt att vinna andra för denna tro.

Paulus, liksom Tomas, var vetenskaplig nog i sin hållning att böja sig för ett ovedersägligt faktum och dra konsekvenserna av det. För honom måste detta ha varit oändligt mycket svårare och mer förödmjukande än för Tomas, som redan var Jesu vän och lärjunge, medan Paulus var hans och hans anhängares bittraste fiender.

[^]

Inte myter utan verklighet

Hur sakligt och vetenskapligt Paulus tog på uppståndelsens otroliga faktum visar han genom det bekanta yttrandet i

1 Kor. 15, där han i flera variationer spinner på temat: ”Om Kristus inte har uppstått”, då är vår predikan tomma ord, er tro är fåfång, ni är ännu kvar i edra synder, vi är bedragare och de mest beklagansvärda människor, om vi tror något som inte är sant. Det är aposteln fullkomligt främmande att anbefalla åt sina åhörare en livslögn, en illusion för att göra livet lättare för dem. Sanningsfrågan är grundläggande för honom liksom för de andra apostlarna. Aposteln Petrus ord: ”Det var inte några sofistikerade myter vi förkunnade för er”, får en alldeles särskild skärpa i vår tid, då det är på modet att avfärda de bibliska berättelserna både i GT och NT som myter utan historiskt men väl med ideologiskt eller teologiskt värde. Hans ord drabbar i lika hög grad den svenska varianten av avmytologiseringsteologin, vilken betecknar de faktiska händelserna, som Kristi övernaturliga börd, hans underverk och hans uppståndelse och himmelfärd som symboler eller föreställningsdräkter, vilkas realitet är för tron ovidkommande, eftersom deras egentliga uppgift är att förmedla inre sanningar, motiv och idéer.

Evangelisten Lukas förklarar i Apg. 1:3, att Jesus genom många säkra bevis (grek. *tekmeria*) tett sig som levande. Det är tillika exempel på sann vetenskaplighet och saklig inställning. Aposteln Johannes vittnade i sitt första brev om ”vad vi hört, vad vi sett med våra egna ögon, vad vi med våra händer rört vid”.

Det klingar sannerligen inte ”överempiriskt” utan i högsta grad empiriskt och vetenskapligt. Och aposteln Paulus nöjde sig inte med att berätta om sitt eget möte med den uppståndne Jesus, han anför också i 1 Kor. 15 en lång rad vittnen, som han personligen mött och som de allra flesta alltjämt var i livet och kunde betyga sanningen och verkligheten av den kristna tron.

[^]

Att tro utan att se

För oss, som lever i dag snart tvåtusen år efter de meddelade händelserna är det omöjligt att återupprepa dem så att vi med egna ögon kan se dem utspelas eller med egna

händer röra vid Jesu uppståndna kropp och höra hans röst med våra egna öron. Vi kan inte heller begära att som Paulus bli föremål för en särskild uppenbarelse. För oss gäller Jesu ord till Tomas: ”Saliga är de som icke se och dock tro” (Joh. 20:20). Men märk väl, detta gällde inte endast hans uppståndelse utan hela hans person, hela hans liv och verksamhet. Vi är hänvisade inte till ögonens, öronens och känselns direkta och påtagliga vittnesbörd utan till ögonvittnenas och öronvittnenas berättelser. För oss gäller att tro utan att se. Men det betyder inte att blint tro utan skäl, utan argument. För oss gäller det att så samvetsgrant och förutsättningslöst som möjligt pröva apostlarnas och evangelisternas personliga trovärdighet med den apostoliska regeln för ögonen: ”Vi förmår intet mot sanningen, endast för sanningen” (2 Kor. 1:8). Det är en klart vetenskaplig inställning. Endast för sanningen böjer vi oss.

[^]

Otrons dilemma

Rent förståndsmässigt är det mycket svårt, för att inte säga omöjligt, att förneka ett så väl bevittnat och av så trovärdiga vittnen betygat faktum som Kristi uppståndelse. Endast den som har den förutfattade meningen, att sådant inte kan ske, får inte erkännas ha hänt, kan egentligen förneka, att Kristus uppstått. De försök som alltifrån den första tiden gjorts att förneka uppståndelsens faktum – gravrovshypotesen och skendödshypotesen – är båda genom sin psykologiska och fysiska orimlighet snarare bevis för motsatsen mot vad de syftar till. Den tomma gravens faktum har aldrig kunnat förnekas av samtiden. Det var ett allt för empiriskt faktum för att kunna förnekas och ignoreras. Den enda utvägen var att ge en annan förklaring än den apostlarna gav. Än i dag är i princip situationen densamma. Mänskligheten står i en slags återvändsgränd, där det inte finns mer än två möjligheter den ena att liksom rygga tillbaka av människofruktan eller av motvilja mot själva faktum eller också att gå rätt fram, så att säga genom den tomma graven, erkänna faktum, att Jesus Kristus har uppstått från de döda, ja, att han är verkligen uppstånden.

[^]

Öppen förnekelse bättre än inlindad

Den kristna tron bygger alltså på fakta, inte på idéer, inte på motiv, utan på Guds väldiga gärningar.

Men just därför blir konflikten med mänskligt tänkande, mänskligt vetande och mänsklig forskning oundviklig. Ateisterna och förnekarna ser ofta detta klarare än många teologer och kristna. De förstår, precis som aposteln Paulus, att om Kristus inte uppstått, så är den kristna tron bara inbillning och de som förkunnar, att Jesus uppstått är bedragna bedragare. Därför riktar de sina angrepp just mot denna punkt i den kristna tron. De försöker spränga själva grunden. Det underliga är, att teologer då ofta söker parera detta angrepp genom att förklara, att det för tron är ovidkommande, om evangelierna talar sanning i bokstavlig mening. Detta är en undanmanöver, som i själva verket innebär svek mot den kristna tron, en kamouflerad förnekelse. Det är bättre med en öppen förnekelse än en i fromma fraser inlindad förnekelse.

Vi behöver inte frukta förnekarnas angrepp, ty vi har goda skäl för att Jesus verkligen uppstått från de döda. Det mänskliga vetandet har sin begränsning. Det är ovetenskapligt att a priori förneka möjligheten av en så väl bevitnad händelse som Kristi uppståndelse. Det är mera vetenskapligt att böja sig för väl betygade fakta.

[^]

Död eller levande förståndstro

På kristet håll hyser man ofta en viss misstro mot alla slag av förnuftsmässiga överväganden beträffande den kristna tron. Man avfärdar sådant med slagord som rationalism, död förståndstro. Det är visserligen sant, att den kristna tron inte bygger enbart på rationella överväganden. Den är inte blott förståndstro. En blott historisk tro, dvs. ett försanthållande av vissa historiska fakta är inte detsamma som en levande kristen tro. Även de onda andarna vet att Gud lever och att Kristus har uppstått. Det är åtminstone tänkbart, att en människa håller för sant, att Gud existerar

och att Kristi uppståndelse är ett faktum, utan att därför tro på Jesus som sin Frälsare. I forna tider torde denna hållning varit vanligare än nu, varför det ofta predikades mot en död förståndstro. I vår tid vore det att slå in öppna dörrar.

Föraktet för förståndstron är delvis en följd av en dylik förkunnelse. En annan orsak är den historisk-kritiska bibelforskningen, som menar sig kunna påvisa historiska och andra misstag i Bibeln. När man trots sig vara tvungen att av bindande logiska skäl förneka Kristi övernaturliga börd och hans uppståndelse, har för dem som av känsluskäl inte kunnat släppa den kristna tron den enda utvägen varit att förklara dessa fakta som för tron ovidkommande med den motiveringen, att den evangeliska tron inte är försanthållande av vissa lärosatser utan endast hjärtats förtröstan, det personliga jag-du förhållandet mellan människan och Gud eller Jesus.

Denna nödfallsutväg har på något längre sikt visat sig vara en falllucka, varigenom den kristna tron kastats ut ur kyrkan. Tron har blivit alltmer tömd på innehåll, på liv och kraft. Den har blivit ett slags själslig akrobatik som består i att tro utan att tro, ett försök trots allt, att tro mot bättre vetande.

Grunden för den kristna tron är nämligen vissa bestämda fakta och en alldeles bestämd person, Jesus Kristus. Och honom känner vi endast genom den Heliga Skrift. Den kristna tron är inte endast tron på någon och något, den är inte endast förtröstan utan också försanthållande av vissa bestämda fakta och lärosatser om Gud, om Kristus, om världen och människan. Det borde ligga i öppen dag, att man inte kan förtrösta på Gud utan att hålla för sant, att han lever, liksom det inte kan vara möjligt att förtrösta på Jesus som Frälsare från synd och död utan att hålla för sant att han verkligen är Guds Son, sann Gud och sann människa, som lidit och dött och verkligen, lekamligen uppstått från de döda. Det är otillåtet, eller borde vara det, i en kristen kyrka att skilja från varandra FIDES QUA och FIDES QUAE, tron som förtröstan och som försanthållande. En förtröstan utan försanthållande är en illusion, ett

självbedrägeri.

Martin Luther, som mycket energiskt hävdade att tron inte endast är ett försanthållande av historiska fakta utan en tro att Kristus gjort detta ”för mig”, binder samman bådadera i förklaringen till andra trosartikeln:

Jag tror, att Jesus Kristus, sann Gud, född av Fadern i evighet, och tillika sann människa, född av jungfrun Maria, är min Herre, vilken förlossat, förvärvat och vunnit mig, förtappade och fördömda människa, ifrån alla synder, ifrån dödens och djävulens våld... såsom han är uppstånden från det döda, lever och regerar i evighet. Det är visserligen sant.

[^]

En segrande tro

På grund av apostlarnas och evangelisternas vittnesbörd men också på grund av de verkningar som den kristna tron har både i folkens liv och i de enskildas liv, vet vi att denna tro är sann, att Jesus verkligen uppstått från de döda och därmed bevisat sin sanna gudom och sin seger över synden, döderna och djävulen. Vi kan med aposteln säga: ”Detta är ett fast ord” (1 Tim. 1:15) och ”jag vet på vem jag tror” (2 Tim. 1:12)

Denna absoluta visshet hos aposteln Paulus är den oundgängliga förutsättningen för hans hängivna arbete för att vinna människor för denna tro. En kyrka, som inte helt och hållet är viss om sanningen i den kristna tron, kan *omöjligt* vinna andra för något så osäkert. Endast en tro som är ”en fast tillförsikt och övertygelse” (Hebr. 1:11) kan vinna andra människor. Endast en sådan tro kan övervinna världen (1 Joh. 5:4-5).

Kommentaren

[Lutheranen 1/2003]

Kyrkans kris

I ELBK:s tidning Gratia nr 1/03 skriver Gunnar

Edwardsson några tankvärda ord om kyrkans kris:

Kyrkans kris är ingen mindre än att den utmanas av sina egna. Det är inte främst från de politiska ideologierna eller partierna som utmaningen kommer. Inte heller är det från militanta islamlister det verkliga hotet kommer. Det är från kyrkan eller kyrkorna, de som låtit sig föra med i tidens ström, det är därifrån det stora förledande hotet kommer. Det är därifrån frågan ljuder som säger: Skulle Gud ha sagt?

Det är viktigt att se detta klart och lika viktigt är att se att denna kyrkans kris också drabbar de små bekännelseetrogna kyrkorna och grupperna. Ingen kyrka går fri. I denna förledande ström dras många med. Lockropen ljuder från alla håll. Och man säger: Det är så trångt, så trångt i små bekännelsekyrkor. Det är svårt att stå emot. Vad ska vi då göra? Vart ska vi vända oss när sådant också drabbar oss? Det finns ingen annan grund att stå på eller hjälp att ta till än Guds ord. Här får vi höra och läsa vad Jesus säger till sina lärjungar i alla tider. Han visste att det skulle bli svårt både då som nu. Då var det trångt, mycket trångt att vara en lärjunge till Jesus och många var det också som lämnade honom.

Så sant som det är sagt.

[Lutheranen 1/2003]

Vad är av Gud och vad är av Enquist?

Så lyder rubriken på ett inlägg den 9 mars i den uppmärksammade debatt i SvD som följde på det s.k. pingst-katolska Jesusmanifestet. Kultureliten tog också till orda. Så här svarade doc. Seth Erlandsson på författaren Enquists inlägg.

Grundläggande för kristen tro måste vara Jesus, skriver Per Olov Enquist på Brännpunkt den 9 mars, ”det Jesus sagt och lärt”. Korrekt. Men då måste det mesta i Bibeln rensas bort, hela Gamla testamentet (GT) och det mesta av Nya testamentet (NT), menar han.

Av Bibelns texter vill Enquist bara behålla fyra, nämligen Matteus, Markus, Lukas och Johannes. Sedan vill han komplettera dessa med det utombibliska Thomas-evangeliet.

Bygger Enquist i och med detta på Jesus? Inte enligt Enquist eget

texturval. Den Jesus som Matteus, Markus, Lukas och Johannes vittnar om förkastar ingalunda GT, tvärtom. Jesus hänvisar ofta till GT som Guds undervisning och säger bl.a.:

”Skriften kan inte göras om intet”, (Joh. 10:35) ... Om ni trodde Mose, skulle ni tro på mig, ty om mig har han skrivit. Men tror ni inte hans skrifter, hur skall ni då kunna tro mina ord?” (Joh. 5:46f.)

När det gäller apostlarnas vittnesbörd om Jesus (NT), säger Jesus enligt Lukas: ”Den som lyssnar till er lyssnar till mig, och den som förkastar er förkastar mig” (10:16).

Om Paulus säger Enquist: ”Som för övrigt aldrig träffat Jesus Kristus, och alltså är ett tvivelaktigt vittne om det som är kärnan i det kristna budskapet.”

Men enligt evangelisten Lukas (Apg. 9) har Paulus träffat Jesus i en särskild uppenbarelse på Damaskusvägen och om den tidigare Kristusföljaren Paulus har Jesus sagt enligt Lukas: ”Han är ett redskap som jag utvalt” (v 15).

Enquists Jesus är som synes inte ens den Jesus som Enquists reducerade Bibel vittnar om. Enligt kristen tro är den verkliga Jesus den som Jesu apostlar presenterar. Kristna tror på denne Kristus som hela Bibelns kärna och stjärna, därav namnet kristna och kristendom.

Men alla delar inte denna kristna övertygelse. Många vill göra sig en annan Kristus än Bibelns, inte bara Hammar och Enquist, t.ex. en gnostisk Kristus så som Thomas-evangeliet gör. Gnosticismen, som på nytt blivit populär bl.a. genom New Age, var redan under urkyrkans tid ett allvarligt hot mot kristendomen och avslöjades som oäkta.

Frågar man helt eller delvis apostlarnas vittnesbörd om Jesus kan man presentera självvalda Jesusbilder. Men då blir det något annat än den kristna trons fundament.

Enquist har rätt att den grundläggande frågan är: ”Vad är av Gud, och vad är av människa?”

Ja, det var väl det sannaste inlägget i denna debatt, där de flesta ställde sig på ärkebiskop Hammars sida och med katoliken Gunnell Vallquist utgöt sitt misshag över alla ”renlärighetens mönstergossar”, som tackar Gud för att de inte är som de liberala kättarna. Bibeln, menar man, måste i

dag läsas och tolkas som poesi om den skall ha någon plats i dagens kyrka. Då kan var och en utforma den Jesusbild man själv vill ha.

[Lutheranen 1/2003]

KoF om frimureriet

Kyrka och Folk har i nr 18/03 tagit upp frågan om prästers medlemskap i frimureriet. Så här skriver Bengt Birgersson i tidningens ledarspalt:

Enligt de tillgängliga uppgifter som finns – vilka inte förnekas av de invigda – samlas frimurare till gudstjänstliknande möten med läsningar, bön och nattvardslänkande liturgier. Men vad som i verkligheten sker vill man inte avslöja. Här finns somliga av våra bröder med. Till det allmänna prästadömet hör uppgiften att pröva läran. All kristen undervisning, förkunnelse och gudstjänst skall vara öppen – inte hemlig. Den skall kunna jämföras med den apostoliska läran och prövas. Detta kan inte ske i frimurarnas krets. Här delar också kristna bröder de ”djupare” hemligheterna med både kristna och inte kristna män och har en prioriterad gemenskap med den invigde ordensbrodern.

När kristna håller somligt av sitt gudstjänstliv hemligt skapar detta en misstänksamhet och olust, som kan orsaka djupa sår i den kristna gemenskapen. Kan det vara så att detta hör hemma under Paulus ord: ”Vi hava fränsagt oss allt skamligt hemlighetsväsen ...”? (2 Kor. 4:2, g.ö.)

Ni unga bröder, som får en inbjudan att bli medlemmar i frimureriet, tacka vänligt men bestämt ”nej”. Ni bröder, som bekänner Er tro till Kristushemligheten, pröva om Ni inte borde avstå från den hemliga gemenskapen. Om Ni för hemliga löftens skull inte kan lämna gemenskapen helt, så kan Ni ju bli passiva medlemmar. Och för framtidens kyrkas skull: Inbjud inte några yngre män. De kommer då att förlora en del av sin kraft för den kristna församlingen.

Det är bra att KoF äntligen – om än med viss försiktighet – tar tag i denna känsliga fråga och uttrycker bekymmer över att också präster i deras krets är med i frimureriet. Men avståndstagandet borde ha varit ännu tydligare och skarpare. Kristendom är helt oförenlig med frimureri. Att

s.k. bibeltrogna präster kan engagera sig i sådant är ofattbart. Kristna skall varken aktivt eller passivt vara medlemmar i hemliga ordnar med ockulta riter, där synkretism och gnosticism frodas. De skall avsäga sig allt ”skamligt hemlighetsväsen”.

S.B.

[^]